

Moestuinlessen van Maaike voor GROEN CEMENT

moestuinieren met kinderen van 0-12

op het kinderdagverblijf, peuterspeelzaal

en de buitenschoolse opvang

lente

gedicht/tekst/verhaaltje

Krokusbolletje, kom eens uit je holletje
Alle blaadjes paars en geel
Op een groene steel

Het is weer lente

Vogels bouwen nieuwe nesten.
Mieren komen uit de grond.
Hier en daar vliegt heel voorzichtig
een eerste zwaluw in het rond.
In de tuin gaan bloemen bloeien.
In de vijver zwemt weer vis.
En geloof me, dat betekent
dat het alweer lente is!

0-3 jaar

*** aardappels poten en sjalotten**

benodigdheden

- per kind of poot-plek 2 aardappels en 2 sjalotten
- hakje of schepje

voorbereiding

materialen klaarleggen

tijdsduur

- 20 minuten. langer kan

intro

aardappels zijn heel belangrijk! ja kunt ze gebruiken om patatjes of puree te maken, of lekkere chips. maar het zetmeel dat erin zit wordt ook voor heel veel dingen gebruikt: drop, behanglijm, saus. aardappels komen uit zuid amerika. ze zijn door spaanse ontdekkingsreizigers meegenomen naar europa.

eerst durfden mensen de aardappel niet te eten omdat ze dachten dat die giftig was, later gingen ze de aardappel juist heel veel gebruiken.

de plant kun je niet eten, die is daadwerkelijk giftig, de knollen kun je koken en dan zonder problemen eten.

sjalotten zijn familie van de uien. plant je 1 uit, dan groeit die uit tot een grote ui. plant je een sjalot, dan haal je er een tijd later wel 6 nieuwe uit!

uitvoering

aardappel:

graag een kuiltje in je tuin, ongeveer zo diep als je hand met je pols (ongeveer 15 cm). leg er 2 aardappeltjes in en maak het gat weer dicht. maak er een bergje bovenop, zodat de aardappels goed verstopt zitten en jij precies weet waar je ze in de grond hebt gedaan.

sjalotten:

kies nu een plek voor je sjalotten. die gaan niet onder de grond, maar je legt ze in bed, net zoals je zelf lekker vindt. onder de dekens, maar met je hoofd er nog bovenuit. het puntje is de bovenkant.

afsluiting

ga elke dag even bij je aardappels langs om het bergje bij te werken. je kunt het bergje ook versieren met wat je in de tuin kan vinden aan steentjes, schelpjes, takjes.

* takjes en bladeren verzamelen: nestje maken op de grond

benodigdheden

- grote en kleine takken, dunne en dikke
- bladeren in alle kleuren en formaten
- evt. wat oude lapjes

voorbereiding

leg alle spullen klaar in een grote bak of emmers. in principe doe je activiteit buiten op het plein. binnen kan ook.

tijdsduur

20 minuten takken etc zoeken; 20 minuten samen nestje bouwen.

intro

om in de lente weer eitjes te kunnen leggen op een veilige plek bouwen vogels een nestje. wij gaan een beetje helpen en ook een nestje bouwen. eerst gaan we samen op zoek naar de spullen die we daarvoor nodig hebben.

uitvoering

samen wandelen en verzamelen. neem veel mee, hoe meer hoe leuker. alles is goed. kies vervolgens samen een goeie plek voor het nestje (op de grond/in de zandbak. wil je het kunnen verplaatsen, bouw het dan op een hele grote plaat). bespreek wat een vogel fijn zou vinden.

dan bouw je het nestje samen op: eerst de grote takken rondom voor de stevigheid, steeds kleiner en aan de randen en binnenkant zachte bladeren, evt lappen.

de kinderen kunnen er natuurlijk zelf in spelen, alsof ze vogeltjes zijn. wellicht heb je knuffels van vogels en kunnen die meespelen, of poppen.

afsluiting

ga andere dagen in de week verder met bouwen. het nestje is nooit af / kan weer veranderen. leg evt nep-eieren in het nestje. gebruik het nestje voor fantasiespel.

je kunt ook van klei en takken en bladeren de kinderen zelf nestjes laten maken, dan wat kleiner.

* (bloesem)takken binnen zetten

3-7 jaar

* aardappels poten en sjalotten

benodigdheden

- per kind of poot-plek 2 aardappels en 2 sjalotten
- hakje of schepje

voorbereiding

materialen klaarleggen

tijdsduur

- 20 minuten. langer kan

intro

aardappels zijn heel belangrijk! ja kunt ze gebruiken om patatjes of puree te maken, of lekkere chips. maar het zetmeel dat erin zit wordt ook voor heel veel dingen gebruikt: drop, behanglijm, saus. aardappels komen uit zuid amerika. ze zijn door spaanse ontdekkingsreizigers meegenomen naar europa.

eerst durfden mensen de aardappel niet te eten omdat ze dachten dat die giftig was, later gingen ze de aardappel juist heel veel gebruiken.

de plant kun je niet eten, die is daadwerkelijk giftig, de knollen kun je koken en dan zonder problemen eten.

sjalotten zijn familie van de uien. plant je 1 uit, dan groeit die uit tot een grote ui. plant je een sjalot, dan haal je er een tijd later wel 6 nieuwe uit!

uitvoering

aardappel:

graag een kuiltje in je tuin, ongeveer zo diep als je hand met je pols (ongeveer 15 cm). leg er 2 aardappeltjes in en maak het gat weer dicht. maak er een bergje bovenop, zodat de aardappels goed verstopt zitten en jij precies weet waar je ze in de grond hebt gedaan.

sjalotten:

kies nu een plek voor je sjalotten. die gaan niet onder de grond, maar je legt ze in bed, net zoals je zelf lekker vindt. onder de dekens, maar met je hoofd er nog bovenuit. het puntje is de bovenkant.

afsluiting

ga elke dag even bij je aardappels langs om het bergje bij te werken. je kunt het bergje ook versieren met wat je in de tuin kan vinden aan steentjes, schelpjes, takjes.

* takjes en bladeren verzamelen: nestje maken op de grond

benodigdheden

- grote en kleine takken, dunne en dikke
- bladeren in alle kleuren en formaten
- evt. wat oude lapjes

voorbereiding

leg alle spullen klaar in een grote bak of emmers. in principe doe je activiteit buiten op het plein. binnen kan ook.

tijdsduur

20 minuten takken etc zoeken; 20 minuten samen nestje bouwen.

intro

om in de lente weer eitjes te kunnen leggen op een veilige plek bouwen vogels een nestje. wij gaan een beetje helpen en ook een nestje bouwen. eerst gaan we samen op zoek naar de spullen die we daarvoor nodig hebben.

uitvoering

samen wandelen en verzamelen. neem veel mee, hoe meer hoe leuker. alles is goed.

kies vervolgens samen een goeie plek voor het nestje (op de grond/in de zandbak. wil je het kunnen verplaatsen, bouw het dan op een hele grote plaat). bespreek wat een vogel fijn zou vinden.

dan bouw je het nestje samen op: eerst de grote takken rondom voor de stevigheid, steeds kleiner en aan de randen en binnenkant zachte bladeren, evt lappen.

de kinderen kunnen er natuurlijk zelf in spelen, alsof ze vogeltjes zijn. wellicht heb je knuffels van vogels en kunnen die meespelen, of poppen.

afsluiting

ga andere dagen in de week verder met bouwen. het nestje is nooit af / kan weer veranderen. leg evt nep-eieren in het nestje. gebruik het nestje voor fantasiespel.

je kunt ook van klei en takken en bladeren de kinderen zelf nestjes laten maken, dan wat kleiner.

* kruidenbakken maken: munt, verveine, bieslook, basilicum. pot met aardbeienplant ('doordrager') neerzetten

benodigdheden

- kruidenplantjes (biologisch). te koop bij het tuincentrum. bestellen kan ook. kies in elk geval verveine, munt, basilicum, bieslook. ook leuk: tijm, rozemarijn, oregano, colakruid
- koop enkele aardbeienplanten en kies voor doordragers
- zorg voor potten en aarde voor de munt en de aardbeien. de andere planten kunnen zo in je tuinbak erbij

voorbereiding

zet alle materialen klaar.

tijdsduur

30 minuten

intro

bespreek met de kinderen waarom kruiden belangrijk zijn: smaak aan eten en drinken, medicinaal. leg uit dat het fijn en gezond is om verse kruiden bij de hand te hebben zodat je ze kan gebruiken wanneer je ze nodig hebt.

bekijk met de kinderen de plantjes en kijk samen of ze ze herkennen en weten waar ze voor te gebruiken zijn. wrijf met je duim en wijsvinger over een takje / blaadje en ruik vervolgens aan je vingers.

uitvoering

verdeel de taken: enkele kinderen zetten de aardbeienplanten en munt in potten. andere kinderen zetten de andere kruiden in de tuin.

afsluiting

- laat de kinderen een kruidenparcours met blinddoek bedenken voor andere kinderen
- maak elke week een ander kruidenwatertje
- maak naambordjes bij de verschillende kruiden
- zoek in natuurboeken naar de verschillende kruiden en wat ze doen etc.

* zaaien (of planten) begin/midden april:

-groente: oost indische kers, wortel, radijs, sla, venkel, prei, pastinaak, rucola

benodigdheden

naar gelang de ruimte die je hebt ga je groente kopen bij het tuincentrum. kinderen kunnen mee.

- koop de groente die je wilt in plantje (voorgezaaid) of als zaad (rucola en radijs als zaad)
- zonodig aarde of potten
- naamkaartjes

voorbereiding

spullen klaarzetten

tijdsduur

30 minuten, langer kan

intro

groente die je eet hebben tijd nodig gehad om te groeien.

bespreek en bekijk de groentes die je gekocht hebt. hoe denk je dat ze gaan groeien, wanneer zijn ze klaar, hoe kun je dat zien, wat kun je er van maken?

leg uit hoe en waar je de plantjes wilt gaan neerzetten.

uitvoering

maak groepjes en laat de kinderen de plantjes in de tuin zetten en / of de zaadjes zaaien. laat ze er naambordjes bij maken: wat staat hier.

afsluiting

laat de kinderen in een groente/moestuinboek opzoeken wat de plantjes nodig hebben om uit te groeien tot de groente die ze moeten worden en verdeel de verzorgingstaken.

-bloemen begin mei: korenbloemen, goudsbloemen, zomerstroblomen

benodigdheden

- zaadjes of voorgezaaide bloemen kopen
- zaadjes: dan potjes en aarde om voor te zaaien

voorbereiding
spullen klaarzetten

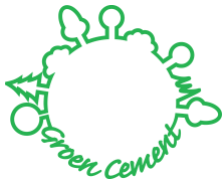
tijdsduur
20 minuten, langer kan

intro
weet je nog hoe zaadjes ontkiemen? een bloem komt ook uit een zaadje. die moet je dus eerst planten voordat je een bloem krijgt. wij gaan vandaag korenbloemen, zomerstroblomen en goudsbloemen voorzaaien. als ze groot genoeg zijn zetten we ze in de tuin.

uitvoering
lees de instructies op de zaadzakjes en voer het uit

afsluiting
laat de kinderen naambordjes maken bij de bloemen.
laat de kinderen plaatjes opzoeken van hoe de bloemen gaan worden en hier tekeningen van maken.

7-12 jaar

* aardappels poten en sjalotten

benodigdheden

- per kind of poot-plek 2 aardappels en 2 sjalotten
- hakje of schepje

voorbereiding

materialen klaarleggen

tijdsduur

- 20 minuten. langer kan

intro

aardappels zijn heel belangrijk! ja kunt ze gebruiken om patatjes of puree te maken, of lekkere chips. maar het zetmeel dat erin zit wordt ook voor heel veel dingen gebruikt: drop, behanglijm, saus. aardappels komen uit zuid amerika. ze zijn door spaanse ontdekkingsreizigers meegenomen naar europa.

eerst durfden mensen de aardappel niet te eten omdat ze dachten dat die giftig was, later gingen ze de aardappel juist heel veel gebruiken.

de plant kun je niet eten, die is daadwerkelijk giftig, de knollen kun je koken en dan zonder problemen eten.

sjalotten zijn familie van de uien. plant je 1 uit, dan groeit die uit tot een grote ui. plant je een sjalot, dan haal je er een tijd later wel 6 nieuwe uit!

uitvoering

aardappel:

graag een kuiltje in je tuin, ongeveer zo diep als je hand met je pols (ongeveer 15 cm). leg er 2 aardappeltjes in en maak het gat weer dicht. maak er een bergje bovenop, zodat de aardappels goed verstopt zitten en jij precies weet waar je ze in de grond hebt gedaan.

sjalotten:

kies nu een plek voor je sjalotten. die gaan niet onder de grond, maar je legt ze in bed, net zoals je zelf lekker vindt. onder de dekens, maar met je hoofd er nog bovenuit. het puntje is de bovenkant.

afsluiting

ga elke dag even bij je aardappels langs om het bergje bij te werken. je kunt het bergje ook versieren met wat je in de tuin kan vinden aan steentjes, schelpjes, takjes.

* kruidenbakken maken: munt, verveine, bieslook, basilicum. pot met aardbeienplant ('doordrager') neerzetten

benodigdheden

- kruidenplantjes (biologisch). te koop bij het tuincentrum. bestellen kan ook. kies in elk geval verveine, munt, basilicum, bieslook. ook leuk: tijm, rozemarijn, oregano, colakruid
- koop enkele aardbeienplanten en kies voor doordragers
- zorg voor potten en aarde voor de munt en de aardbeien. de andere planten kunnen zo in je tuinbak erbij

voorbereiding

zet alle materialen klaar.

tijdsduur

30 minuten

intro

bespreek met de kinderen waarom kruiden belangrijk zijn: smaak aan eten en drinken, medicinaal. leg uit dat het fijn en gezond is om verse kruiden bij de hand te hebben zodat je ze kan gebruiken wanneer je ze nodig hebt.

bekijk met de kinderen de plantjes en kijk samen of ze ze herkennen en weten waar ze voor te gebruiken zijn. wrijf met je duim en wijsvinger over een takje / blaadje en ruik vervolgens aan je vingers.

uitvoering

verdeel de taken: enkele kinderen zetten de aardbeienplanten en munt in potten. andere kinderen zetten de andere kruiden in de tuin.

afsluiting

- laat de kinderen een kruidenparcours met blinddoek bedenken voor andere kinderen
- maak elke week een ander kruidenwatertje
- maak naambordjes bij de verschillende kruiden
- zoek in natuurboeken naar de verschillende kruiden en wat ze doen etc.

* zaaien (of planten) begin/midden april:

-groente: oost indische kers, wortel, radijs, sla, venkel, prei, pastinaak, rucola

benodigdheden

naar gelang de ruimte die je hebt ga je groente kopen bij het tuincentrum. kinderen kunnen mee.

- koop de groente die je wilt in plantje (voorgezaaid) of als zaad (rucola en radijs als zaad)
- zonodig aarde of potten
- naamkaartjes

voorbereiding

spullen klaarzetten

tijdsduur

30 minuten, langer kan

intro

groente die je eet hebben tijd nodig gehad om te groeien.

bespreek en bekijk de groentes die je gekocht hebt. hoe denk je dat ze gaan groeien, wanneer zijn ze klaar, hoe kun je dat zien, wat kun je er van maken?

leg uit hoe en waar je de plantjes wilt gaan neerzetten.

uitvoering

maak groepjes en laat de kinderen de plantjes in de tuin zetten en / of de zaadjes zaaien. laat ze er naambordjes bij maken: wat staat hier.

afsluiting

laat de kinderen in een groente/moestuinboek opzoeken wat de plantjes nodig hebben om uit te groeien tot de groente die ze moeten worden en verdeel de verzorgingstaken.

* zaaien (of planten) begin/midden april:

-bloemen begin mei: korenbloemen, goudbloemen, zomerstroblomen

benodigdheden

- zaadjes of voorgezaaide bloemen kopen
- zaadjes: dan potjes en aarde om voor te zaaien

voorbereiding

spullen klaarzetten

tijdsduur

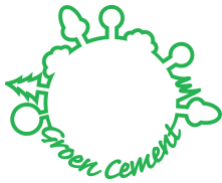
20 minuten, langer kan

intro

weet je nog hoe zaadjes ontkiemen? een bloem komt ook uit een zaadje. die moet je dus eerst planten voordat je een bloem krijgt. wij gaan vandaag korenbloemen, zomerstroblomen en goudbloemen voorzaaien. als ze groot genoeg zijn zetten we ze in de tuin.

uitvoering

lees de instructies op de zaadzakjes en voer het uit.

afsluiting

laat de kinderen naambordjes maken bij de bloemen.

laat de kinderen plaatjes opzoeken van hoe de bloemen gaan worden en hier tekeningen van maken.

* onkruid wieden, biocompost aanbrengen, yoga in je tuintje

benodigdheden

voorbereiding

tijdsduur

intro

uitvoering

afsluiting

* zonnebloemen en pompoen voorzaaien

benodigdheden

- zonnebloem- en pompoenzaadjes kopen
- potjes en aarde om voor te zaaien

voorbereiding

spullen klaarzetten

tijdsduur

20 minuten, langer kan

intro

weet je nog hoe zaadjes ontkiemen? een bloem komt ook uit een zaadje. die moet je dus eerst planten voordat je een bloem krijgt. bij groentes komt eerst de bloem, dan de vrucht. wij gaan vandaag zonnebloemen en pompoenen voorzaaien. als ze groot genoeg zijn zetten we ze in de tuin.

uitvoering

lees de instructies op de zaadzakjes en voer het uit

afsluiting

laat de kinderen naambordjes maken bij de bloemen en groente.

laat de kinderen plaatjes opzoeken van hoe de bloemen en pompoenen gaan worden en hier tekeningen van maken.

